

Fiskeridirektoratets Småskrifter

Nr. 2 — 1957

Melding fra Fiskeridirektoratets driftsøkonomiske undersøkelser

Vintersildfiskets lønnsomhet 1956

Ved sekretær Georg Oppedal

Særtrykk fra «Fiskets Gang» nr. 7 1957

Utgitt av
FISKERIDIREKTØREN

BERGEN
A.S JOHN GRIEGS BOKTRYKKERI
1957

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

5555 S. UNIVERSITY AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS 60637

DATE: _____

TO: _____

FROM: _____

SUBJECT: _____

RE: _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

I. Denne undersøkelsen av vintersildfiskets lønnsomhet 1956 er den 13. i rekken av de årlige undersøkelser for dette sesongfiske. Første undersøkelsesår var 1941. Siden har undersøkelsen vært foretatt hvert år unntatt for årene 1944—1946.

Det statistiske grunnlag for undersøkelsen bygger på to sett oppgjørskjemaer, et for garnbruk og et for snurpenotbruk. Skjemaene sendes til en rekke farkosteiere gjennom Noregs Sildesalslag. Undersøkelsen er basert på frivillig innsending av oppgjørsskjemaer til Fiskeridirektøren, og omfatter bare en del av alle de bruk som deltok i vintersildfisket 1956.

II. *Inndelingen av materialet og undersøkelsens omfang.*

Vintersildbrukene i undersøkelsen er gruppert i to hovedgrupper etter den bruksart de tilhører. Etter driftsformen er den ene hovedgruppen — garnbruk — videre inndelt i grupper for drivgarnfiske, settegarnfiske samt kombinert garnfiske. For å få et mer nyansert bilde av driftsforholdene for garnbruk er drivgarnsbrukene og kombinerte garn-

bruk igjen gruppert etter farkoststørrelsen i to undergrupper — farkoster over og under 55 fot. Undersøkelsen for settegarnbruk omfattet i 1956 bare 19 bruk. Det har av denne grunn ikke vært statistisk forsvarlig å foreta en inndeling av materialet etter farkoststørrelsen for denne bruksart.

Den andre hovedgruppen av vintersildbruk i undersøkelsen består av snurpenotbruk. Disse er i undersøkelsen gruppert etter farkoststørrelsen i gruppene over og under 100 fot.

Undersøkelsen omfatter bare garnbruk og snurpenotbruk som utelukkende har drevet henholdsvis garnfiske og snurpenotfiske. Bruk som i tillegg til selve fisket har drevet hjelpevirksomhet inngår således ikke. Det samme gjelder kombinerte snurp- og landnotbruk, trålere og samfiskefartøyer.

III. *Deltakelse og representasjon.*

Av tabell a fremgår det at deltakelsen i garnfisket i 1956 besto av 1321 farkoster. Det tilsvarende tall i 1955 var 1435 farkoster. Deltakelsen i garnfisket viste etter dette en nedgang på 114 farkoster fra 1955 til 1956. I tallene for antall deltagende garnfarkoster inngår ikke her garnfarkoster med fangster under 100 hl og farkoster som har drevet litt garnfiske, men hovedsaklig drev hjelpevirksomhet.

I 1956 deltok det 542 selvstendige snurpere. Dette er en øking på 19 snurpere fra 1955. I 1956 var det i tillegg 38 fartøyer som fisket sammen, mot 52 i 1955. I tabell a har en bare gitt tall for

de selvstendige snurpere da undersøkelsen bare omfatter slike bruk:

Tabell a. Deltakelsestill. Fangstmengde og fangstverdi.
Vintersildfisket 1956.

	I alt ¹	I under- søkelsen	Pro- sent
<i>Garnbruk :</i>			
Antall farkoster	1 321	302	22,9
Fangstmengde i hl	3 514 648	787 987	22,4
Fangstverdi inkl. frakt i kr.	70 721 713	15 912 142	22,5
Fangstmengde pr. bruk i hl	2 661	2 545 ²	
Fangstv. inkl. frakt pr. bruk i kr.	53 536	50 855 ²	
<i>Snurpenotbruk :</i>			
Antall farkoster	542	112	20,7
Fangstmengde i hl	7 207 384	1 624 081	22,5
Fangstverdi inkl. frakt i kr.	146 951 915	33 115 018	22,5
Fangstmengde pr. bruk i hl	13 298	14 180 ²	
Fangstverdi inkl. frakt pr. bruk i kr.	271 129	289 100 ²	

¹ Oppgaver fra Norges Sildesalslag. ² Disse tall er veide gjennomsnitt.

Utvalget for garnbruk omfattet 22,9 prosent av alle garnbruk i 1956. Av garnbrukenes samlede fangstmengde og fangstverdi (inkl. frakt) hadde de 302 garnbrukene i undersøkelsen henholdsvis 22,4 og 22,5 prosent. Fangstmengden og fangstverdien pr. garnbruk i undersøkelsen var etter dette noe lavere enn gjennomsnittlig for alle garnbruk. Forskjellen var 116 hl eller 2681 kroner.

Tallene for fangstmengden og fangstverdien pr.

bruk i undersøkelsen er veide gjennomsnitt. Som vektor ved beregningen av gjennomsnitt for drivgarnfiske og kombinert garnfiske respektive, har en nyttet antall farkoster i størrelsesgruppene under og over 55 fot iflg. den spesielle undersøkelsen av garnfarkostene på vintersildfisket i 1954. Ved beregning av gjennomsnittstall for «alt garnfiske» i undersøkelsen har en som vektor nyttet deltakelsestallene for de ulike bruksarter iflg. innmeldingene til oppsynet.

For snurpenotbruk har en som vektor ved beregning av gjennomsnitt for «begge grupper» nyttet forholdet mellom antall farkoster fordelt etter størrelsen på gruppene over og under 100 fot iflg. den samme spesialundersøkelsen.

Undersøkelsen for snurpenotbruk er basert på oppgjørsskjemaer fra tilsammen 112 bruk. Av disse var 42 i størrelsen under 100 fot og 70 over 100 fot. Undersøkelsen representerer 20,7 prosent av alle selvstendige snurpere i 1956. Fangstmengden og fangstverdien i undersøkelsen utgjør 22,5 prosent. Dette viser at fangstmengden og fangstverdien inkl. frakt er noe større i undersøkelsen enn for alle selvstendige snurpere. I gjennomsnitt for begge grupper var fangstmengden pr. snurper i undersøkelsen 14 180 hl mot 13 298 hl i massen.

IV. Fangstforholdene.

Det totale fangstkvantum vintersild var 12 321 064 hl i 1956. Dette er det største kvantum vintersild som hittil er oppfisket. Det var således om lag

577 000 hl mer enn i 1954 som ligger nestbest an. Av kvantumet var 2 667 911 hl vårsild.

Snurpenotkvantumet utgjorde 8 719 529 hl eller 70,8 prosent i 1956. Garnsildkvantumet var 3 567 854 hl og dette er 28,9 prosent av totalkvantumet. Resten var landnotsild. I 1956 utgjorde snurpenotkvantumet en større andel av vintersildkvantumet enn i 1955 og 1954.

Værforholdene var stort sett gode gjennom hele storsildperioden. I vårsildperioden var været de to første uker bra, men senere var fisket meget værhindret. Fisket utviklet seg omtrent på samme måte som foregående sesong, men silden hadde en tregere gang mot land.

V. Driftsresultater.

Garnbruk.

Garnfarkostene i undersøkelsen hadde i 1956 en fangstmengde pr. bruk på 2545 hl. Dette er 20 hl mindre fangstmengde enn i undersøkelsen for 1955.

Forskjellen i fangstmengden var størst for kombinert garnfiske med farkoster under 55 fot. I 1955 hadde disse en fangstmengde pr. bruk på 2789 hl mot 2407 hl i 1956. Kombinerte garnbruk over 55 fot viste også mindre fangstmengde i 1956 enn i 1955, men forskjellen utgjorde ikke mer enn 115 hl. I motsetning til kombinert garnfiske var fangstmengden pr. drivgarnsbruk større i undersøkelsen for 1956 enn i 1955. Størst var økingen for driv-

garnsbruk over 55 fot med en øking i fangstmengden på 167 hl mot 84 hl for drivgarnsbruk under 55 fot. I undersøkelsen for 1956 hadde settegarnsbruk en gjennomsnittlig fangsmengde på 1025 hl mot 998 hl i 1955.

I 1956 var det drivgarnsfiske med farkoster over 55 fot som ga størst fangstmengde pr. bruk. Drivgarnsbruk i denne størrelsesgruppe hadde i 1956 en gjennomsnittlig fangstmengde på 3264 hl. I 1955 var det kombinerte garnfarkoster (driv- og settegarnsbruk) over 55 fot som oppnådde best fangstresultat. Forskjellen i fangstmengden pr. bruk var imidlertid svært liten i 1955 mellom denne gruppe og de største driverne (over 55 fot). I 1956 hadde kombinert garnfiske med farkoster over 55 fot nestbest fangstresultat med en fangstmengde på 2995 hl pr. bruk. Dette var 588 hl mer enn fangstresultatet for kombinert garnfiske med farkoster under 55 fot. Disse hadde igjen 954 hl større fangstmengde enn den tilsvarende størrelsesgruppe av drivere.

At det må bli forskjell i fangstresultatene for de ulike driftsformer av garnbruk er rimelig når en tar omsyn til at disse også viser forskjell i driftstid, farkoststørrelse, bemanning og redskapsutrustning. (Se tabell I).

En jamføring mellom 1955 og 1956 viser at for en og samme gruppe var det bare små endringer i tallene for driftstiden, farkoststørrelsen, bemanningen og redskapsutrustningen. Når det gjelder motorstyrken var forskjellen større mellom de to

år. I 1955 var motorstyrken for gruppen «alt garnfiske» i undersøkelsen 57,2 HK mot 63,6 i 1956.

Gjennomsnittsstørrelsen av alle garnfarkostene i undersøkelsen i 1956 var 55,9 fot og mannskapsstyrken utgjorde 8 mann. Garnutrustningen besto av 78 garn til en opprinnelig anskaffelsesverdi av kr. 25 600 inkl. utstyr. Driftstiden (fra mannskapet gikk ombord til det gikk fra borde) var gjennomsnittlig 55,1 døgn og i løpet av denne tiden ble det oppnådd fangst i 21 døgn. Settegarnsbrukene hadde vesentlig kortere driftstid enn gjennomsnittlig for alle garnbruk med en driftstid på 28,9 døgn hvorav 11,8 døgn med fangst.

Garnfisket ga større driftsinntekt pr. bruk i 1956 enn i 1955. I undersøkelsen gikk driftsinntekten regnet i gjennomsnitt for alt garnfiske opp fra kr. 48 630 i 1955 til kr. 50 855 i 1956 eller med kr. 2225. Det er bare kombinert garnfiske med farkoster under 55 fot som viser lavere driftsinntekt i 1956 enn i 1955. For denne gruppe gikk driftsinntekten ned fra kr. 51 900 til kr. 46 435. Kombinerte driv- og settegarnsbruk over 55 fot økte driftsinntekten med kr. 1620 til tross for en nedgang i fangstmengden på 115 hl. Drivgarnsbruk og settegarnsbruk økte driftsinntekten både på grunn av oppgang i prisen pr. hektoliter og ved en mindre øking i fangstmengden. For garnbruk i undersøkelsen økte gjennomsnittsprisen pr. hl inkl. frakt med kr. 1,02 fra 1955 til 1956. Prisen var kr. 18,96 pr. hl inkl. frakt i undersøkelsen for 1955 mot kr. 19,98 i 1956.

Av driftsinntekten, regnet i gjennomsnitt for alle garnbruk i undersøkelsen, tilfalt 25,58 prosent farkosten. Driftsinntekten beløp seg til kr. 50 855 og farkostandelen var kr. 13 010. For å komme fram til farkostens driftsoverskudd må kostnadene ved bruken av farkosten i vintersildfisket komme til fradrag i farkostandelen.

Farkostens kostnader kan inndeles i to hovedgrupper — sesongkostnader og vintersildfiskets andel av farkostens årskostnader. Sesongkostnader er kostnader som i sin helhet kan henføres til vintersildfisket. Disse utgjorde i 1956 for gruppen «alt garnfiske» kr. 2265. Farkostens årskostnader er kostnader til assurance, vedlikehold og avskrivning av farkosten. En forholdsmessig andel av disse må belastes vintersildfisket. Ved fastsettingen av disse kostnader har en i 1956 nyttet et annet grunnlag enn tidligere.

Før ble disse kostnader fastsatt på grunnlag av oppgaver fra regnskapspliktige debitorer i Statens Fiskarbank som drev vintersildfisket med garn. Av disse oppgaver var det imidlertid svært få som skrev seg fra farkoster under 50 fot. Det var derfor ikke mulig på dette grunnlag å fastsette årskostnader for alle størrelsesgrupper i undersøkelsen.

Ved fastsettingen av vintersildfiskets andel av årskostnadene måtte en før ty til skjønn. For drivgarnsbruk og kombinerte driv- og settegarnsbruk ble vintersildfiskets andel av årskostnadene satt til 40 prosent mot 30 prosent for settegarnsbruk.

På garnbrukenes oppgjørsskjema for 1956 ble

det stilt spørsmål om størrelsen av farkostens årskostnader til assurance, vedlikehold og avskrivning. For å få et sikrere grunnlag ved fastsettingen av vintersildfiskets andel av årskostnadene ble det i tillegg spurt om farkostens årlige driftstid. Farkostens årskostnader er i undersøkelsen blitt belastet vintersildfisket i samsvar med vintersildfiskets andel av årlig driftstid for farkosten.

Det viste seg at garnfarkostenes driftstid i vintersildfisket utgjorde en mindre andel av farkostens årlige driftstid enn før antatt. En fant at disse andeler neppe kunne settes høyere enn til 30 prosent for drivgarnsbruk, 35 prosent for kombinerte driv- og settegarnsbruk og 20 prosent for settegarnsbruk. Denne reduksjon i vintersildfiskets andel av garnfarkostenes årskostnader er den viktigste årsak til at disse kostnader er blitt angitt med lavere beløp i undersøkelsen for 1956 enn foregående år.

Samlet utgjorde vintersildfiskets andel av kostnadene til assurance, vedlikehold og avskrivning av farkosten kr. 4685 regnet i gjennomsnitt for alle grupper av garnbruk. Sesongkostnadene utgjorde kr. 2265. Farkostens samlede kostnader beløp seg etter dette til kr. 6950 i 1956. Trekker en kostnadene fra farkostandelen, kr. 13 010, gjenstår det et driftsoverskudd til farkosten på kr. 6060 i 1956. For å kunne sammenlikne garnfarkostens driftsoverskudd i 1955 og 1956 har en regnet med det samme beløp for vintersildfiskets andel av farkostens årskostnader i 1955 som for 1956. Utrechnet

på denne måte var garnfarkostens driftsoverskudd i 1955 kr. 5460, eller 600 kroner mindre enn i 1956.

Redskapskostnadene utgjorde i 1956 i gjennomsnitt for alt garnfiske kr. 8225. Redskapskostnadene bygger på angivelser i oppgjørsskjemaene. Av driftsinntekten tilfalt det redskapen kr. 15 315 og redskapens driftsoverskudd utgjorde etter dette kr. 7090.

I 1955 var den gjennomsnittlige mannlott for alt garnfiske i undersøkelsen 2700 kroner. I 1956 var manslotten 115 kroner større, idet den da beløp seg til kr. 2815 i gjennomsnitt for alle garnbruk i undersøkelsen. Arbeidsinntekten pr. ukeverk var 360 kroner i 1956 mot 340 i 1955.

En jamføring mellom de ulike grupper av garnbruk i undersøkelsen viser at gruppen drivgarnsbruk i størrelsen over 55 fot ga størst driftsoverskudd til farkosten og redskapen. Tallene er henholdsvis kr. 8485 og kr. 9340. (Se tabell I). Tabell I viser på den annen side at begge grupper av kombinerte driv- og settegarnsbruk ga større mannlott enn drivgarnsbruk over 55 fot. Størst mannlott ble oppnådd på kombinerte garnbruk over 55 fot med kr. 3415 mot kr. 3285 for bruk under 55 fot. Mannslotten var lavest for settegarnsbruk med kr. 1525 mot kr. 1930 for drivere under 55 fot og kr. 2980 for drivere over 55 fot.

Trekker en inn driftstiden og antall arbeidstydere og ser på arbeidsinntekten pr. mannsukeverk var forholdet et noe annet enn det som er beskrevet

ovenfor for mannsloten. Størst arbeidsinntekt pr. ukeverk ble oppnådd på drivgarnsbruk over 55 fot med kr. 390. Kortere driftstid og mindre mannskapsstyrke i settegarnfiske medførte et betydelig lavere antall mannsukeverk enn for de øvrige garnbruk. Arbeidsinntekten pr. ukeverk for settegarnsbruk i undersøkelsen var derfor relativt høy, nemlig kr. 370.

Det var ikke stor forskjell i arbeidsinntekten pr. ukeverk på kombinerte driv- og settegarnbruk over og under 55 fot. Tallene var henholdsvis 350 og 345 kroner. Den laveste arbeidsinntekten pr. mannsukeverk hadde drivgarnsbruk i størrelsen under 55 fot med 280 kroner.

Tabell II viser at gjennomsnittsprisen pr. hl inkl. frakt for alle garnbruk i undersøkelsen var kr. 19,98. Av denne tilfalt det farkosten kr. 5,11. Pr. hl gikk det med kr. 2,73 til dekning av farkostens kostnader. Det ble da igjen kr. 2,38 pr. hl i driftsoverskudd til farkosten. Redskapsandelen utgjorde kr. 6,02 pr. hl. Av dette beløp gikk det med kr. 3,23 til dekning av redskapskostnadene og redskapens driftsoverskudd var kr. 2,79 pr. hl. Av hektoliterprisen inkl. frakt fikk mannskapet kr. 8,85. Med en gjennomsnittlig mannskapsstyrke på 8 mann ble det da en arbeidsinntekt pr. hl pr. mann på kr. 1,11.

Med de fangstmengder som ble oppnådd i 1956 var det drivgarnsbruk under 55 fot som hadde de største produksjonskostnadene pr. hl. Dette fremgår av tabell II om en summerer farkostens og red-

Tabell I. Garnfiske.

	Drivgarnfiske			Sette- garn fiske	Kombinert garnfiske			Alt garnfiske
	Under 55 fot	Over fot 55	Begge grupper		Under 55 fot	Over 55 fot	Begge grupper	
Antall bruk (farkoster) i undersøkelsen . . .	51	143	194	19	56	33	89	302
Gjennomsnitt pr. bruk (farkost):								
A. Farkost, redskap og mannskap:								
1. Farkostens lengde i fot	48,7	64,6	60,1	45,6	47,8	61,4	50,9	55,9
2. Motorens styrke i HK	40,2	90,1	76,-	36,3	43,4	62,8	47,8	63,6
3. Antall garn	50	83	74	40	88	109	93	78
4. Opprinnelig ansk.verdi av redskap (garn m/utstyr)	17 050	30 700	26 850	7 250	26 250	33 000	27 800	25 600
5. Antall mann med fark. (arb.ytere) . . .	7,1	9,6	8,9	5,7	6,5	7,7	6,8	8,0
B. Fiskets varighet m.m.:								
1. Antall døgn ¹	48,6	53,5	52,1	28,9	66,4	68,-	66,8	55,1
2. Derav antall døgn med fangst	17,4	21,3	20,2	11,8	23,6	28,4	24,7	21,-
3. Antall ukeverk (mannsukeverk)	49,-	73,-	66,2	23,4	61,8	74,7	64,7	62,3
C. Fangstresultater:								
1. Fangstmengde i hl	1 453	3 264	2 753	1 025	2 407	2 995	2 541	2 545

Tabell I (forts.)

	Drivgarnfiske				Sette- garn fiske	Kombinert garnfiske			Alt garnfiske
	Under 55 fot		Over 55 fot			Under 55 fot	Over 55 fot	Beggu grupper	
	Under 55 fot	Over 55 fot	Begge gruppen						
D. Diverse driftsresultater:									
1. Driftsinntekter (bruttofangst) i kr.	30 370	66 110	56 030	18 590	46 435	59 400	49 385	50 855	
2. Farkosten (farkosteierner)	7 755	18 035	15 135	3 500	10 510	14 845	11 495	13 010	
3. Redskapen (redskapeierne)	8 895	19 440	16 465	6 395	14 585	18 260	15 420	15 315	
4. Arbeidet (mannskapet)	13 720	28 635	24 430	8 695	21 340	26 295	22 470	22 530	
5. Farkostens kostnader:									
Drivstoff	1 355	2 415	2 115	735	1 865	2 400	1 985	1 960	
Diverse	170	385	325	90	260	505	315	305	
Assuransé	350	950	780	160	450	900	550	655	
Vedlikehold	1 100	3 100	2 535	400	1 500	2 700	1 775	2 115	
Avskrivning	1 100	2 700	2 250	500	1 500	2 200	1 660	1 915	
6. Redskapens kostnader	5 500	10 100	8 800	2 550	8 100	10 200	8 575	8 225	
7. Farkostens driftsoverskudd (D2 ÷ D5)	3 680	8 485	7 130	1 615	4 935	6 140	5 210	6 060	
8. Redskapens driftsoverskudd (D3 ÷ D6)	3 395	9 340	7 665	3 845	6 485	8 060	6 845	7 090	
9. Arbeidets driftsoverskudd (D4)	13 720	28 635	24 430	8 695	21 340	26 295	22 470	22 530	
10. Arbeidets driftsoversk. (arbeidsinntekt) pr. mann (D4 : A5)	1 930	2 980	2 745	1 525	3 285	3 415	3 305	2 815	
11. Arbeidsinntekt pr. ukeverk (D4 : B3) ..	280	390	360	370	345	350	345	360	
12. Mannslott (arbeidslott)	1 930	2 980	2 745	1 525	3 285	3 415	3 305	2 815	

1 Regnet fra mannskapet gikk ombord til det gikk fra borde.

Tabell II. Kostnader og driftsoverskudd i kr. pr. hl.

	Drivgarnfiske			Sette- garn fiske	Kombinert garnfiske			Alt garnfiske
	Under 55 fot	Over 55 fot	Begge grupper		Under 55 fot	Over 55 fot	Begge grupper	
Gj.sn.-pris pr. hl inkl. frakt i	20,90	20,25	20,35	18,14	19,29	19,83	19,43	19,98
<i>Derav til:</i>								
Farkosten (farkosteierne)	5,34	5,52	5,50	3,42	4,37	4,95	4,52	5,11
Redskapen (redskapeierne)	6,12	5,96	5,98	6,24	6,06	6,10	6,07	6,02
Arbeidet (mannskapet)	9,44	8,77	8,87	8,48	8,86	8,78	8,84	8,85
<i>Fra dette går:</i>								
Farkostens kostnader:								
Drivstoff	0,93	0,74	0,77	0,72	0,77	0,80	0,78	0,77
Diverse	0,12	0,12	0,12	0,09	0,11	0,17	0,12	0,12
Assurans	0,24	0,29	0,28	0,16	0,19	0,30	0,21	0,26
Vedlikehold	0,76	0,95	0,92	0,39	0,62	0,90	0,70	0,83
Avskrivning	0,76	0,83	0,82	0,49	0,62	0,73	0,65	0,75
Redskapens kostnader	3,78	3,09	3,20	2,49	3,37	3,41	3,38	3,23
Farkostens driftsoverskudd	2,53	2,59	2,59	1,57	2,06	2,05	2,06	2,38
Redskapens driftsoverskudd	2,34	2,87	2,78	3,75	2,69	2,69	2,69	2,79
Arbeidets driftsoverskudd (arbeidsinnt.) ..	9,44	8,77	8,87	8,48	8,86	8,78	8,84	8,85
Arbeidets driftsoverskudd (arbeidsinntekt)								
pr. mann	1,33	0,91	1,00	1,49	1,36	1,14	1,30	1,11

skapens kostnader. Det fremgår også at det var settegarnsbrukene som hadde de laveste produktjonskostnadene pr. hl. Gjennomsnittsprisen pr. hl for denne brukstype var til gjengjeld lavere enn for de øvrige.

Tabell III viser at det var stor spredning i fangstresultatene for garnbruk i undersøkelsen. Gjennomsnittsfangstmengden for alle garnbruk i under-

Tabell III. Garnbruk i undersøkelsen. Spredningstabell for fangstmengden.

Fangstmengden i hl	Drivgarn- fiske		Sette- garn- fiske	Kombinert garnfiske		Alt garn garnfiske Antall farkoster
	Under 55 fot	Over 55 fot		Under 55 fot	Over 55 fot	
101— 500 ..	4	—	2	—	—	6
501—1 000 ..	11	1	6	3	1	22
1 001—1 500 ..	11	5	9	10	1	36
1 501—2 000 ..	12	13	2	10	5	42
2 001—2 500 ..	10	18	—	4	3	35
2 501—3 000 ..	1	29	—	13	9	52
3 001—3 500 ..	—	24	—	13	5	42
3 501—4 000 ..	2	19	—	1	3	25
4 001—4 500 ..	—	20	—	1	3	24
4 501—5 000 ..	—	5	—	1	1	7
5 001 og over ..	—	9	—	—	2	11
Antall farkoster	51	143	19	56	33	302

søkelsen faller innenfor intervallet fra 2501 til 3000 hl. I undersøkelsen var det bare 52 bruk som gruppete seg innenfor disse grenser. Av 302 bruk i

undersøkelsen hadde 141 eller 46,7 prosent mindre fangstmengde enn 2501 hl og 109 eller 36,1 prosent hadde over 3000 hl.

Snurpenotbruk.

Undersøkelsen for snurpenotbruk i 1956 bygger på oppgjørsskjemaer fra tilsammen 112 bruk, fordelt med 42 bruk i størrelsen under 100 fot og 70 bruk som var over 100 fot. I alt deltok det 542 selvstendige snurpere og utvalget utgjorde således om lag 21 pst. av antall deltakende snurpenotbruk.

Snurpenotbrukene hadde om lag samme driftstid i 1956 som i 1955. Regnet fra mannskapet gikk ombord til det gikk fra borde var driftstiden 73,2 døgn i 1956. Det ble oppnådd fangst i 15,1 døgn. I 1955 var de tilsvarende tall henholdsvis 74,6 og 15,4 døgn.

Fangstmengden pr. snurpenotbruk i undersøkelsen for 1956 var 14 180 hl. Dette er 3550 hl mer enn fangstmengden i undersøkelsen for 1955. Bruk under 100 fot hadde 12 105 hl og bruk over 100 fot 15 940 hl. Fangstmengden pr. bruk i 1956 var dog mindre enn i 1954, men den neststørste i 10-års perioden 1947—1956. I verdi var resultatet i 1956 bedre enn i 1954. Driftsinntekten i undersøkelsen for 1956 var kr. 289 100 i gjennomsnitt for begge størrelsesgrupper. Gruppe I (under 100 fot) hadde en driftsinntekt på kr. 246 785 mot kr. 325 000 for gruppe II (over 100 fot). I gjennomsnitt for begge grupper var det en oppgang i driftsinntekten fra 1955 til 1956 på 87 165 kroner. Økingen i drifts-

inntekten var ikke bare forårsaket av økt fangstmengde, men også av oppgang i prisen pr. hl. Gjennomsnittsprisen i undersøkelsen inkl. fraktgodtgjørelse gikk opp fra kr. 19 pr. hl til kr. 20,39. Driftsinntekten fordelte seg i 1956 med 48,5 prosent til arbeidet, 36,7 prosent gikk med til dekning av rederiets kostnader og rederiets driftsoverskudd utgjorde 14,8 prosent.

Farkostens kostnader utgjorde kr. 54 770 i gjennomsnitt for begge grupper. Redskapens kostnader beløp seg til kr. 51 530. Rederiets kostnader var etter dette kr. 106 300 i 1956. I undersøkelsen for 1955 var rederiets kostnader kr. 95 990. Med disse kostnader var rederiets driftsoverskudd i 1956 kr. 42 654. Rederiets driftsoverskudd i 1955 var på kr. 8460. Til tross for oppgang i kostnadene ble det således en betydelig øking i rederiets driftsoverskudd fra 1955 til 1956. For snurpere under 100 fot utgjorde rederiets kostnader kr. 80 380. Med disse kostnader ble det et driftsoverskudd til rederiet på kr. 45 770. Redskapskostnadene var større enn farkostens kostnader for bruk av denne størrelse. For snurpere over 100 fot beløp kostnadene seg til kr. 128 305 og driftsoverskuddet var kr. 39 980. For bruk i denne størrelsesgruppe var farkostkostnadene større enn redskapskostnadene.

Kostnadenes størrelse, unntatt avskrivning på nøtene, bygger på fiskernes egne angivelser på regnskapsskjemaene. Assuranse, vedlikehold og avskrivning på snurpebåter og lettboat er tatt med i redskapskostnadene. Ved beregningen av avskrivning

på nøtene har en nyttet nøtenes opprinnelige anskaffelsesverdi slik den ble angitt på oppgjørsskjemaet og antatt levetid for nøtene. Vintersildfisket er belastet med hele den årlige avskrivning. På oppgjørsskjemaet ble det i 1956 spurt om nøtenes antatte levetid. I følge dette var nøtenes levetid gjennomsnittlig 4,6 år for bruk under 100 fot og 4,3 for bruk over 100 fot.

En jamføring av de ulike kostnadstall viser at kostnadene økte fra 1955 til 1956. Kostnaden til vedlikehold av farkosten avviker fra denne tendens, idet den viser nedgang. Posten «annet» under farkostens kostnader i tabell IV innbefatter imidlertid for en del også kostnader til vedlikehold av farkosten. Hadde det vært mulig å skille ut de vedlikeholdskostnader som inngår her ville sannsynligvis også kostnadene til vedlikehold av farkosten vist en stigende tendens fra 1955 til 1956. Dette forhold er imidlertid uten betydning om en ser på summen av farkostens kostnader. I tillegg til det som her er nevnt omfatter posten «annet» utgifter til telefoner og telegrammer, assurance av fangst og proviant og «annet» uspesifisert.

En vil her peke på at en del av kostnadsøkningen, slik den fremgår ved en jamføring av kostnadstall fra utvalgene i 1955 og 1956, må tilskrives det forhold at farkostene i utvalget i 1956 var noe større enn i 1955. Dette gjelder særlig for gruppen farkoster under 100 fot. Gjennomsnittlig farkoststørrelse for denne størrelsesgruppe var 92,1 fot i 1956 mot 87,4 fot i 1955. Motorstyrken var 207 HK i

1956 mot 173 i 1955. Snurpenotbruk under 100 fot hadde gjennomsnittlig 3,2 nøter i 1956 mot 2,9 i 1955. Mannskapsstyrken var henholdsvis 19,8 og 18,7 i de to år. En liknende sammenlikning med bruksstørrelsen for denne størrelsesgruppe i utvalgene for en rekke tidligere år kunne tyde på at en har fått med noe for store farkoster i utvalget i 1956. En kan ikke av dette uten videre slutte at rederiets driftsoverskudd for snurpere under 100 fot har vært større enn vist i tabell IV. Det er således rimelig å regne med at det forhold en her har påpekt også har medført en større driftsinntekt enn gjennomsnittlig for denne størrelsesgruppe.

Den gjennomsnittlige bruksstørrelsen for farkoster i gruppen over 100 fot samsvarer godt i utvalgene for 1955 og 1956 målt etter farkostens lengde i fot, mannskapsstyrken og antall nøter. Den gjennomsnittlige motorstyrken var imidlertid større i 1956 enn i 1955.

I 1955 var det den minste størrelsesgruppen av snurpere (under 100 fot) som ga størst driftsoverskudd til rederiet. Det samme var tilfelle også i 1956. Tar en i betraktning at snurpere under 100 fot har vesentlig mindre kapitalinvestering pr. bruk enn snurpere over 100 fot må de også ha gitt en større forrentning av den investerte kapital. For å belyse dette forhold nærmere har en søkt å beregne forrentningsprosenten for disse to størrelsesgrupper av snurpenotbruk. Dette er gjort ved å regne rederiets driftsoverskudd i prosent av den investerte kapital. Beregningene er skjønnspregede og de for-

rentningsprosenter en er kommet fram til må derfor ikke tolkes for snevert. I første rekke er de ment å skulle belyse forskjellen i forrentningen for snurpenotbruk over og under 100 fot. Beregningene er foretatt både for 1955 og 1956 og skulle derfor gi uttrykk for forskjellen i forrentningen i disse to år.

Som uttrykk for verdien av den investerte kapital har en nyttet antatte salgsverdier av farkosten, nøtene, snurpebåter og lettboat. I tillegg til dette kommer verdien av driftskapitalen.

Antatt salgsverdi av farkosten er fastsatt skjønnsmessig på grunnlag av bokført verdi og assuranceverdien. Fastsettelsen av den tallmessige størrelse bygger på tall fra direktoratets helårsundersøkelser. Det samme gjelder verdien av driftskapitalen. Når det gjelder nøtene og snurpebåter og lettboat har en bygget på den forutsetning at gjennomsnittsalderen for disse er lik halve levealderen. I samsvar med dette har en regnet med halve anskaffelsesverdien av disse aktiva i 1956.

Antatt salgsverdi av nøtene og snurpebåter og lettboat er i sin helhet tilregnet vintersildfisket. Når det gjelder farkosten har en regnet med at vintersildfisket skal forrente 40 prosent av antatt salgsverdi. På samme måte har en henregnet 40 prosent av driftskapitalen til vintersildfisket. Dette er den samme prosentsats fiskerne nyttet ved fastsettingen av vintersildfiskets andel av årskostnadene i 1956. En kan her nevne at vintersildfiskets andel av årlig driftstid for farkosten i 1955 utgjorde vel 31 prosent.

For snurpere over 100 fot fant en at verdien av den investerte kapital (antatt salgsverdi) i 1956 kunne settes til om lag 597 000 kroner. Av dette har en henregnet til vintersildfisket om lag 305 000 kroner. For snurpere under 100 fot fant en at de tilsvarende tall i 1956 var om lag kr. 450 000 og kr. 243 000.

Beregningene ga som resultat en forrentningsprosent på 18,8 for snurpere under 100 fot i 1956. For snurpenotbruk over 100 fot fant en at vintersildfisket ga en forrentning på 13,1 prosent. For begge grupper gir dette en forrentningsprosent på 15,4. En tilsvarende beregning for 1955 ga en forrentningsprosent på 1,8 for snurpenotbruk over 100 fot mot 6 for bruk under 100 fot. For begge grupper gir dette en forrentningsprosent i 1955 på 3,4 prosent. Vintersildfisket med snurpenotbruk ga således en betydelig bedre forrentning av den investerte kapital i 1956 enn i 1955. I gjennomsnitt for 1955 og 1956 var forrentningsprosenten for snurpenotbruk over 100 fot 7,5 og for bruk under 100 fot 12,4. For begge grupper av snurpenotbruk gir dette en forrentning av den investerte kapital på 9,4 regnet i gjennomsnitt for årene 1955 og 1956.

Arbeidsinntekten pr. mann var størst på snurpere over 100 fot. Disse ga en gjennomsnittlig arbeidsinntekt pr. mann på kr. 7535 mot kr. 6090 på snurpere under 100 fot. I 1955 var arbeidsinntekten pr. mann kr. 5520 og 4190 for henholdsvis største og minste størrelsesgruppe. I 1956 var manns-lotten på snurpere over 100 fot kr. 6265 og på

snurpere under 100 fot kr. 4875. Tilsvarende var mannsloten i 1955 kr. 4600 og kr. 3275.

Av de tall en her har gitt ser en at vintersildfisket med snurpenot i 1955 og 1956 ga en økt avkastning til arbeidet med stigende farkoststørrelse, mens forholdet var det motsatte for den investerte kapital.

Tabell V viser rederiets kostnader i 1956 regnet i kroner pr. hektoliter. Av en hektoliterpris inkl. fraktgodtgjørelse på kr. 20,39 fikk rederiet kr. 10,50 regnet i gjennomsnitt for begge grupper. Etter fradrag for rederiets kostnader — kr. 7,50 pr. hl — utgjorde rederiets driftsoverskudd kr. 3 pr. hl i 1956. Arbeidsinntekten beløp seg til kr. 9,89 og pr. mann utgjorde dette kr. 0,49 pr. hl.

Av farkostens kostnader var det drivstoffutgiftene som utgjorde det største beløp for snurpenotbruk under 100 fot med kr. 0,67 pr. hl. Samlet utgjorde farkostens kostnader kr. 2,85 pr. hl for denne farkoststørrelse mot kr. 3,79 i redskapskostnader. Summen av farkost- og redskapskostnader for denne størrelsesgruppe beløp seg etter dette til kr. 6,64 pr. hl. Snurpenotbruk over 100 fot hadde et samlet kostnadsbeløp på kr. 8,04 pr. hl. Denne størrelsesgruppe hadde mindre redskapskostnader, men større farkostkostnader enn snurpere under 100 fot. Av farkostens kostnader var det avskrivning på farkosten som veide tyngst med kr. 1,15 pr. hl.

Tabell VI viser hvorledes fangstene i utvalget fordelte seg etter farkostens lengde i fot. I under-

søkelsen hadde om lag 76 prosent av brukene fangstmengder i intervallet fra 6000—21 000 hl.

Tabellen viser også hvorledes mannlotten varierte med farkoststørrelsen. Det fremgår at mannlotten steg fra kr. 2895 på farkoster i størrelsen fra 70—79,9 fot opp til kr. 7395 på farkoster på 130 fot eller mer.

Tabell IV. Snurpenotfiske.

	Under 100 fot	Over 100 fot	Begge grupper
Antall bruk (farkoster) i undersøkelsen	42	70	112
<i>Gjennomsnitt pr. bruk:</i>			
A. Fark. redskap og mannsk			
1. Farkostens lengde i fot . . .	92,1	118,2	106,2
2. Motorens styrke i HK	207	361	290
3. Antall nøter	3,2	3,4	3,3
4. Opprinnelig anskaffelsesverdi av nøtene	97 650	108 150	103 330
5. Opprinnelig anskaffelsesverdi av snurpebåter og lettboat	42 300	44 850	43 680
6. Antall mann med farkosten	19,8	20,8	20,3
B. Fiskets varighet:			
1. Antall døgn ¹	72,4	73,8	73,2
2. Derav antall døgn med fangst	14,-	16,-	15,1
3. Antall mannsukeverk	203,9	218,4	211,7
C. Fangstresultater:			
1. Fangstmengde i hl	12 105	15 940	14 180

Tabell IV (forts).

	Under 100 fot	Over 100 fot	Begge grupper
D. Diverse driftsresultater:			
1. Driftsinntekter (bruttofangst) i kr.	246 785	325 000	289 100
2. Farkosten } 3. Redskaperen } Rederiet	126 150	168 285	148 945
4. Arbeidet (mannskapet) . . .	120 635	156 715	140 155
5. Farkostens kostnader:			
Drivstoff	8 160	12 160	10 325
Rekvisita	3 135	5 890	4 625
Vedlikehold	7 115	14 635	11 185
Assuranse	3 045	7 650	5 535
Avskrivning	6 650	18 395	13 000
Annet	6 415	13 230	10 100
6. Redskapens kostnader:			
Assuranse	2 655	3 185	2 940
Vedlikehold	16 385	21 385	19 090
Avskrivning	26 820	31 775	29 500
<i>Som gir:</i>			
7. Fark. dr.oversk. (D2 ÷ D5) } 8. Redsk. dr.oversk. (D3 ÷ D6) } Rederiets drifts-oversk.	45 770	39 980	42 645
9. Arbeidets dr.oversk. (D4) . . .	120 635	156 715	140 155
10. Arbeidets dr.overskudd (arbeidsinntekt) pr. mann (D4 : A6)	6 090	7 535	6 905
11. Arbeidsinntekt pr. ukeverk (D4 : B3)	590	715	660
12. Mannslott (arbeidslott) ..	4 875	6 265	5 625

¹ Regnet fra mannskapet gikk ombord til det gikk fra borde.

Tabell V. Snurpenotfiske. Kostnader og driftoverskudd i kr. pr. hl.

	Under 100 fot	Over 100 fot	Begge grupper
Gj.sn.pris pr. hl inkl. frakt- godtgjørelse i kr.....	20,39	20,39	20,39
Derav til:			
Farkosten } Redskapen } Rederiet	10,42	10,56	10,50
Fra dette går:			
Farkostens kostnader:			
Drivstoff	0,67	0,76	0,73
Rekvisita	0,26	0,37	0,33
Vedlikehold	0,59	0,92	0,79
Assuranse	0,25	0,48	0,39
Avskrivning	0,55	1,15	0,92
Annet	0,53	0,83	0,71
Redskapens kostnader:			
Assuranse	0,22	0,20	0,21
Vedlikehold	1,35	1,34	1,34
Avskrivning	2,22	1,99	2,08
Fark. dr.oversk. } Redsk. dr.oversk } Rederiets } dr.oversk.	3,78	2,52	3,00
Arbeidets dr. overskudd (ar- beidsinntekt)	9,97	9,83	9,89
Arbeidets dr. overskudd (ar- beidsinntekt) pr. mann	0,50	0,47	0,49

Tabell VI. Smørpenotbruk i utvalget. Fangstenes størrelse og mannslott etter farkostens lengde i fot.

Fangstmengde i hl	Antall farkoster i størrelsene — fot:												Alle				
	70.0— 79.9	80.0— 89.9	90.0— 99.9	100.0— 109.9	110.0— 119.9	120.0— 129.9	130.0— og over										
1 000—5 999	1	—	2	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
6 000—10 999	2	6	8	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
11 000—15 999	—	2	9	12	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
16 000—20 999	—	—	9	3	8	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
21 000—25 999	—	—	3	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
26 000—30 999	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
31 000—35 999	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Antall farkoster	3	8	31	25	18	11	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	112
Mannslott i kr.	2 895	3 980	5 300	5 060	6 450	7 065	7 395	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 625 ¹

¹ Veid gjennomsnitt. (Se avsnitt III i teksten).

VI. *Sammenfatning.*

Garndriften i vintersildssongen 1956 ga et bedre økonomisk utbytte enn foregående sesong. Av garnbrukene var det bare kombinerte driv- og settegarnsbruk med farkoster under 55 fot som hadde dårligere driftsresultat enn i 1955. Summen av farkostens og redskapens driftsoverskudd utgjorde i 1956 i gjennomsnitt for alle garnbruk i undersøkelsen 13 150 kroner. Med et driftsoverskudd av denne størrelse regner en med at garnfiske i 1956 ga en bedre forrentning av den investerte kapital enn snurpenotfiske. Dette var også forholdet i 1955.

Forholdet mellom garnbruk og snurpenotbruk er et annet når det gjelder avkastningen til mannskapet. Mannslotten var således betydelig større på snurpenotbruk enn på garnbruk. I undersøkelsen var gjennomsnittslotten for snurpenotbruk kr. 5625 mot kr. 2815 for garnbruk.

For snurpenotbruk ga vintersildssongen 1956 et betydelig bedre utbytte enn sesongen 1955, som må karakteriseres som mindre god for snurpenotbrukene. Bedringen fra 1955 til 1956 var betydeligere for denne bruksart enn for garnbruk.

Tabell VII. Mannsløtt (arbeidsløst.)

	1950	1951	1952	1953	1954 ¹	1955 ¹	1956 ¹
	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
<i>Dringarn:</i>							
Under 45,0 fot	658	1 085	860	1 102	2 230	1 620	1 930
45,0—54,9 fot	1 081	1 987	1 511	1 448	3 295	2 710	2 980
55,0 fot og over	1 563	2 771	1 979	1 350	3 060	2 465	2 685
Alle	1 411	2 550	1 680				
<i>Settegarn.</i>							
Under 35 fot	378	286	246	564	—	—	—
35,0—39,9 fot	523	496	689				
40,0—44,9 fot	949	877	1 485	737	—	—	—
45 fot og over	1 161	950	1 595				
Alle	879	237	1 308	701	875	1 510	1 525
<i>Kombinert.</i>							
Under 45 fot	1 488	1 802	2 248	1 906	2 875	3 505	3 285
45,0—54,9	1 825	2 196	2 296				
55,0 fot og over	2 019	2 611	2 543	1 878	3 440	3 340	3 415
Alle	1 861	2 254	2 348	1 894	3 050	3 475	3 305
Alt garnfiske	1 402	2 226	1 802	1 419	2 980	2 700	2 815
<i>Sværpenot.</i>							
Dampfarkoster	3 106	5 677	4 475	2 763	—	—	—
Mot. fark. under 100 fot	2 499	3 022	2 653	2 551	4 570	3 275	4 875
Mot. fark. over 100 fot	3 028	4 298	4 479	3 459	6 355	4 600	6 265
Alle motorfarkoster	2 801	3 757	3 399	3 061	5 535	3 990	5 625
Damp og motor under ett	2 830	3 923	3 454	3 050	—	—	—

Uten fradrag for proviantutgifter. I tallene for de tidligere år er trukket utgifter til felles proviant.